

PRAVILNIK O UPORABNOSTNI PREIZKUŠNJI V DELU PO KRVNI SLEDI ZA VSE PASME LOVSKIH PSOV (UP)

I. SPLOŠNI DEL

A. Namen

1. člen

Ta Pravilnik je namenjen ocenjevanju uporabnosti lovskih psov za delo po umetni krvni sledi. Za samostojno zasledovanje obstreljene velike parkljaste divjadi lahko uporabimo izključno psa, ki ima uspešno opravljeno uporabnostno preizkušnjo v delu po umetni krvni sledi za vse pasme lovskih psov. Usposobljenost za delo po krvni sledi se prizna tudi psom, ki imajo uspešno opravljeno vsestransko uporabnostno preizkušnjo za določeno pasmo, vendar pod pogojem, da je priprava, način polaganja in zahtevnost umetne krvne sledi ter ocenjevanje dela v tej disciplini potekalo po tem Pravilniku in jo je ocenjeval sodnik za delo barvarjev.

Za zasledovanje obstreljenega medveda lahko uporabimo izključno tiste pse, pri katerih so poleg dela po krvni sledi preverjene tudi njihove vedenjske lastnosti na sledu medveda.

B. Pravica do udejstvovanja

2. člen

Uporabnostne preizkušnje (v nadaljevanju UP) v delu po umetni krvni sledi se lahko udeležijo barvarji, ki imajo pozitivno oceno zunanosti. Na uporabnostni preizkušnji lahko sodelujejo tudi psi drugih lovskih pasem, vendar morajo poleg pogojev, navedenih v 1. odstavku tega člena, imeti opravljeno tudi preizkušnjo naravnih zasnov za svojo pasemsko skupino. Uspešno opravljena uporabnostna preizkušnja je vpisana v rodovnik psa skupaj s krajem in datumom prireditve ter doseženo oceno. Podatke podpiše sodnik, ki je psa ocenjeval, lahko pa tudi vodja sodniškega zbora na prireditvi.

C. Prijava:

3. člen

Za sodelovanje na UP so potrebne poprejšnje prijave, ki jih določa razpis prireditelja.

Prijava mora vsebovati:

- a. ime psa, navedbo psarne in številko rodovnika
- b. pasmo in spol, datum rojstva
- c. datum in kraj opravljanja PNZ za svojo pasemsko skupino in ocena zunanosti
- d. ime in priimek ter točna naslova lastnika in vodnika

D. Prireditelj

4. člen

Prireditelj Uporabnostne preizkušnje v delu po umetni krvni sledi je lahko:

- lovsko kinološko društvo

- pasemska organizacija
- vzrejna komisija za barvarje pri KZS
- profesionalna organizacija, ki se ukvarja z lovstvom

UP mora biti prijavljena na Kinološko zvezo Slovenije v roku, kot velja za vse druge prireditve.

Vse UP morajo biti organizirane v dogovoru z Vzrejno komisijo za barvarje pri KZS, izvedene pa najpozneje do 15. novembra oziroma do časa zmrzovanja zemlje ali sneženja ter morajo potekati v skladu s Pravilnikom o kinoloških prireditvah KZS.

E. Sodniki

5. člen

Na UP lahko sodijo izključno sodniki, pooblaščen za ocenjevanje dela barvarjev.

Razpored sodnikov opravi delni zbor sodnikov za barvarje pri KZS, v izjemnih primerih pa Vzrejna komisija te skupine.

Vodja sodniškega zbora je dolžan v roku 14 dni po izvedeni UP predložiti pisno poročilo prireditelju, Vzrejni komisiji za barvarje in pisarni KZS.

F. Vodja UP

6. člen

Za organizacijo in izvedbo UP je odgovoren vodja preizkušnje, ki ga v soglasju s sodniškim zborom določi prireditelj. Dolžnosti vodje UP so:

- da pravočasno izbere primeren teren za polaganje umetnih krvnih sledi
- da zagotovi zadostno količino krvi in sveže parklje iste vrste divjadi
- da zagotovi zadostno število ustrezno pripravljenih kosov mrtve divjadi za polaganje na koncu sledi
- da zagotovi potrebna materialno tehnična sredstva in ustrezne tiskovine
- da zagotovi red in disciplino
- da opravi žreb startnih števil in vzdržuje stik z vodniki in drugimi udeleženci prireditve

G. Vodniki

7. člen

a.

Vodnik lahko s psom sodeluje na UP le na podlagi poprejšnje prijave, s seboj pa je dolžan imeti rodovnik prijavljenega psa in zahtevana veterinarska potrdila.

b.

Vodnik s psom mora UP opravljati ustrezno oblečen in obut ter opremljen – sledni jermen (dolg najmanj 6 metrov), široka in mehka podložena sledna ovratnica z vrtljivim obročem, lovsko orožje, naboji, nahrbtnik in lovski nož. Mrežasta očala in kapa s ščitnikom nista obvezna, sta pa priporočljiva. Brez obvezne opreme sodnik ne sme dovoliti vodniku opravljati UP.

H. Ocenjevanje dela

8. člen

Ocenjevanje dela psov na UP poteka na podlagi določenega obrazca za 4 discipline, in sicer:

- I. Splošna vodljivost (pod A in B)
- II. Odložljivost s strelomirnostjo (pod A in B)
- III. Delo na sledi (pod A in B)
- VI. Obnašanje ob najdeni divjadi (pod A in B)
- V. Ugotavljanje značaja - opisno

Delo se ocenjuje s številčnimi ocenami, razen značaja psa, kjer se opiše opisno:
4 = odlično; 3 = prav dobro; 2 = dobro; 1 = zadostno; 0 = nezadostno.

Pri ocenjevanju so dovoljene tudi polovične ocene.

9. člen

Vidno bolni psi in psice ne smejo sodelovati na UP.

2. STROKOVNI DEL

A. POLAGANJE UMETNE SLEDI

10. člen

Pri polaganju umetnih krvnih sledi je treba upoštevati pravilo, da naj bi bile sledi med seboj čim bolj enakovredne, in sicer tako po dolžini, količini uporabljene krvi, kot tudi glede oblikovanosti terena in drugega.

Prepovedano je polaganje sledi po sveže pognojenem terenu ali po snegu. Izogibati se je treba tudi visoki travi in praproti, odpadlemu listju, pregosto zaraščenemu terenu in sveže zoranim njivam.

Razmak med posameznimi umetnimi sledmi mora v vsakem primeru presegati 100 metrov.

Umetne sledi polaga kinološki sodnik v spremstvu pomočnika in največ še ene osebe. Sodnik lahko preverja delo psa izključno na sledi, ki jo je položil sam. Vsak sodnik sme na posamezni preizkušnji ali tekmi položiti največ tri umetne sledi.

Umetna krvna sled mora biti dolga 900 do 1000 m in položena izključno s svežo in tekočo krvjo parkljaste divjadi, ki ji zaradi obstojnosti lahko dodamo nekaj kuhinjske soli (NaCl), ter s slednimi čevlji s pritrjenim svežim parkljem.

Sled mora biti položena s kapljanjem ob izključni uporabi krvi in svežega parklja divjadi, pritrjenega na slednem čevlju in sicer tako, da je prvi del sledi (60 %) položena s krvjo in parkljem, drugi del sledi (40%) samo s slednimi čevlji in parklji do mesta, kjer psa sprčimo in od tega mesta (cca 70 m) do mrtve divjadi zopet uporabimo poleg slednih čevljev tudi kri. Kri in parkelj (spodnji del noge) naj bosta po možnosti odvzeta kosu divjadi, ki leži položen na koncu sledi.

Nastrel mora biti označen z dvema vejicama: prva označuje točno mesto nastrela, druga pa smer sledi. Na tistem mestu mora biti položena nekoliko večja količina krvi; priporočljivo je dodati tudi nekaj dlake divjadi. Vse skupaj naj bo pokrito z vejicami, da sta kri in dlaka zaščitena pred močnejšim vetrom, soncem in dežjem.

Na vsaki sledi morata biti dva "ležišča" s pravokotnima kljukama. Ležišče označimo tako, da na tistem mestu s parkljem močnejše potepamo teren in nakapljamo nekaj več krvi.

Posamezna sled je označena z listki tako, da so za vodnika nevidni. Mesto, kjer mora vodnik psa spustiti, označujeta (lahko na vidnem mestu) dva listka. Prav tako je s številko sledi vidno označen nastrel.

Na koncu sledi mora biti položena mrtva parkljasta divjad, ki ne sme biti zamrznjena. Trebušni rez in rane morajo biti poprej dobro zašiti.

B. OCENJEVANJE DELA

11. člen

Na Uporabnostni preizkušnji v delu po krvni sledi lovskega psa preizkusimo v vseh disciplinah, navedenih v 1. odstavku 8. člena tega Pravilnika, in sicer:

1. SPLOŠNA VODLJIVOST – ocenjujemo ves čas poteka preizkušnje-

1a.

Če je pes vodljiv brez povodca, mora vodnika spremljati s plečatom ob vodnikovi levi nogi oz. se prilagajati terenu. Ko se vodnik ustavi, mora pes sestiti. (Oceno množimo s faktorjem v rubriki I A)

1b.

Vodljivost na povodcu ocenjujemo oziroma preizkušamo na enaki dolžini na poraslem terenu. Pes mora spremljati vodnika ob levi nogi in se s povodcem ne sme zapletati ob grmovje. Ko se vodnik ustavi, mora pes takoj sestiti. (Oceno množimo s faktorjem v rubriki II B)

Vsako večkratno ali glasno ukazovanje, prehitevanje ali zaostajanje psa, zapletanje povodca v grmovje ali če pes ne sede takoj, ko se vodnik ustavi, znižuje oceno.

2. ODLOŽITEV S STRELOMIRNOSTJO

2a.

Prosto odložljivega psa ocenjujemo v rubriki II A. Vodnik mora psa odložiti na določeno mesto z enkratnim, tihim poveljem. Pri tem lahko na psu pusti le ovratnico, ne sme pa mu pustiti v bližini svojih predmetov.

2b.

Ko vodnik odloži privezanega psa, ga ocenjujemo v rubriki II B. V tej rubriki ocenjujemo tudi pse, ki so bili odloženi ob predmetu ali s povodcem, pripetimi na ovratnico.

Po odložitvi se mora vodnik umakniti iz vidnega polja psa in na dani sodnikov znak (po 10 minutah) oddati strel s puško. Pes mora mirno in tiho obležati ali vsaj obsedeti na določenem mestu. Glasni in večkratni vodnikovi ukazi ter vsako premikanje psa z mesta ali cviljenje, psu zmanjšuje oceno. Kadar pa pes zapusti mesto, se poskuša strgati s povodca ali začne lajati, mora v tej disciplini prejeti oceno "0", vendar pa zato ni diskvalificiran. Po oddanem strelu sodnik počaka še deset minut, nato gre skupaj z vodnikom po psa.

Odložljivost s strelomirnostjo se na UP preizkuša kot prva disciplina. Vsak sodnik preizkusi pse, ki jih bo pozneje ocenjeval pri delu na sledi. V kolikor preizkuša več psov naenkrat, naj jih vodniki odložijo tako, da se med seboj ne vidijo.

Pes, ki pokaže streloplahost, ne more nadaljevati UP in je diskvalificiran!

3. DELO PO UMETNI KRVNI SLEDI

Umetna krvna sled je položena s svežo krvjo parkljaste divjadi. Sled mora biti v trenutku, ko ga začne pes izdelovati, stara najmanj 12 ur. Pes lahko izdeluje sled na slednem jermenu ali brez slednega jermena.

Vodnik mora s psom vedno slediti izključno v tisto smer, v katero je bila položena sled in v nobenem primeru v nasprotni smeri.

Umetna sled mora biti dolga od 900 do 1000 m, zanj pa se lahko porabi največ 2,5 dl tekoče krvi. Praviloma naj bo sled položena s krvjo in parkljem iste vrste divjadi, ki je položena na koncu sledi. Način polaganja in označevanja sledi je opisano v 10. členu tega Pravilnika.

V primerni razdalji od nastrela mora vodnik odložiti psa in si sam ogledati nastrel. Pes mora slediti čim bolj samostojno, vodnik pa je dolžan sodnika opozoriti na vsako kri, ki jo opazi. Vodniku je tudi

dovoljeno, da med sledenjem psa ustavi, če opazi, da je zašel s sledi, in ga popelje na mesto, kjer meni, da poteka sled. Vendar pa vodnikovo popravljanje psu znižuje oceno za 0,5 ocenjevalne točke. Pes mora slediti mirno, čim bolj natančno in z nizkim nosom. Zelo pohvalno je, če pes med sledenjem pokaže vodniku vsako kri, dlako ali druge znake, iz katerih je mogoče sklepati, da je na pravi sledi.

Ko pes zaide več kot 50 m s sledi, v sledenje poseže sodnik in vodniku pokaže, kje sled poteka. Vsak sodnikov popravek za eno oceno zniža končni rezultat v tej disciplini. Sodnik lahko posreduje dvakrat, tretji popravek pa pogojuje prekinitev dela na sledi in hkrati pomeni, da pes UP ni opravil. Površno, vihravo delo, slabo držanje sledi ipd. prav tako znižuje oceno v delu po krvni sledi.

Pes lahko sledi tudi prost (brez slednega jermena). V tem primeru mora pes slediti tako počasi, da ga vodnik in sodnik zlahka dohajata. Pes praviloma ne sme izginiti iz vodnikovega vidnega polja za dlje kot 3 minute. Odsotnost psa do treh minut ne zmanjšuje ocene v delu na sledi, daljši čas pa se prav tako šteje kot sodnikov popravek, in sicer:

od 3 do 6 minut = en popravek

od 6 do 9 minut = dva popravka.

Odsotnost psa več kot 9 minut pomeni zanj prenehanje sledenja in hkrati neuspešno opravljeno preizkušnjo.

Če vodnik odpokliče psa, se to šteje kot sodnikov popravek. Kadar sodnik dodeli psu popravek, ga mora vodnik odpoklicati, pes pa se mora nemudoma vrniti. Če se pes ne vrne takoj, se čas odsotnosti psa smiselno uporablja po navedenih določilih, vendar kot dodaten popravek.

Delo na sledi ocenjujemo od nastrela do položenega kosa mrtve divjadi.

Če pes zaide s sledi na zadnjem delu, ki ga mora opraviti prost zaradi preizkušanja vedenja ob mrtvi divjadi, se za čas odsotnosti psa smiselno upošteva določila, veljavna za ocenjevanja dela na sledi brez jermena. Glede vodnikovih in sodnikovih popravkov veljajo ista pravila kot pri sledenju na jermenu.

Čas izdelovanja sledi od začetka sledenja na nastrelu do mesta, kjer je vodnik dolžan spustiti psa, je omejen na 45 minut.

4. OBNAŠANJE PRI NAJDENI DIVJADI

V tej disciplini preizkušamo "poštenost" psa do plena in njegovo lastnost - ali pes pokaže ali oblajava mrtvo divjad.

Kako bo pes nakazal najdeno divjad, mora vodnik sodniku pojasniti pred začetkom dela na sledi.

Za ocenjevanje te discipline približno 70 korakov pred koncem sledi (položene divjadi) sodnik vodniku ukaže, naj psa sprči z jermena, le-ta pa zadnji del sledi izdelava samostojno. Vodnik in sodnik čakata na mestu ter skrita opazujeta vedenje psa ob mrtvi divjadi.

Pes divjad lahko ovohava, liže ali jo zgrabi, narobe pa je, če jo skuša trgati ali celo zagrebsti. Psi, ki najdeno divjad trgajo ali poskušajo zagrebsti, prejmejo v tej disciplini oceno 0 (nič).

4a. POKAZOVANJE:

Ko pes pride do divjadi, se lahko zadržuje ob najdeni divjadi največ 10 minut, nakar se mora vrniti k vodniku, ga z značilnim obnašanjem opozoriti, da je divjad našel ter ga voditi do divjadi. Najvišjo oceno lahko doseže pes, ki se takoj po najdbi divjadi vrne k vodniku in ga počasi neprivezan pripelje do plena. Če se pes pri plenu zadržuje več kot 10 minut, v tej disciplini prejme oceno 0 (nič) in preizkušnje ni opravil.

4b. OBLAJAVANJE:

PES se mora največ po 5 (petih) minutah oglasiti ob najdeni divjadi in vzdržno lajati najmanj 10 minut. Po preteku tega časa se mu vodnik in sodnik lahko približata.

Pes, ki najdene divjadi ni pokazal ali oblajaval, UP ni opravil!

5. UGOTAVLJANJE ZNAČAJA PSA

Značaj psa preizkusimo tako, da vodnik ob najdeni divjadi odloži privezanega psa in se umakne iz njegovega vidnega polja. Pri tem je pomembno, da pes lahko nemoteno doseže plen. Po določenem času se psu približa sodnik ali druga, psu neznana, oseba in mu skuša odvzeti plen. Pes lahko odloženo divjad čuva, vendar mora na vodnikovo povelje tudi tujim osebam dovoliti odvzeti plen.

Takšen značaj psa se zapiše kot – **STABILEN**.

Če pes kaže ob prisotnosti vodnika kakršno koli agresivnost proti tujim osebam, to ni zaželeno, in se opiše kot – **PRIMEREN**.

Psi, ki so plahi in se bojijo približati divjadi, se opišejo kot –**PLAH**.

Psi, ki so agresivni do vodnika in tudi vodniku ne dovolijo odvzeti plena, se opišejo kot – **AGRESIVEN**.

Sodnik opisno oceni psa, ali je stabilen, primeren, plah ali agresiven. Psi, ki so plahi ali agresivni, so diskvalificirani in UP ne opravijo!

12. člen

Na koncu uspešno opravljene preizkušnje sodnik vodniku čestita z "lovski blagor" ter mu izroči dve zeleni vejici: zanj in za psa. Vodnik najprej zatakne eno, s krvjo orošeno vejico, na desno stran ovratnice psa, drugo, ki jo je orosil že sodnik, pa si zatakne na desno stran lovskega pokrivala.

13. člen

Pes je uspešno opravil UP, če je v skupnem seštevku dosegel najmanj 50 točk, ob tem pa;

- v disciplini "DELO PO SLEDI" prejel oceno najmanj 2
- v disciplini "OBNAŠANJE OB NAJDENI DIVJADI" prejel oceno najmanj 1
- ni streloplak, ni plah in ni agresiven do vodnika

Ob upoštevanju skupnega števila doseženih točk in ocene v disciplini delo po sledi, psu dodelimo končno oceno, doseženo na UP, in sicer:

Skupno število doseženih točk	Ocena v disciplini "Delo po sledi"
I. OCENA 114	najmanj 4
II. OCENA 82	najmanj 3
III. OCENA 50	najmanj 2

Če je pes uspešno opravil UP, mu v njegov rodovnik vtisnemo poseben žig in vpišemo datum in kraj opravljanja UP ter doseženo končno oceno.

Vsebina vpisa v rodovnik:

UPORABNOSTNA PREIZKUŠNJA V DELU PO KRVNI SLEDI,

V _____, dne: _____; ocena: I. II. III.

Kinološki sodnik: _____.

3. KONČNE DOLOČBE

13. člen

Z dnem, ko stopi v veljavo ta pravilnik, prenehajo veljati do sedaj uporabljeni načini ocenjevanja dela po krvni sledi in polaganja sledi za vse preizkušnje lovskih psov, s katerimi se ocenjuje delo po krvni sledi. Izjema so ocenjevanje teh disciplin na uporabnostnih in specialnih preizkušnjah oz. tekmah za posamezne pasme psov- ne barvarje!

14. člen

Pravilnik o uporabnosti preizkušnji v delu po krvni sledi za vse pasme lovskih psov, je bil sprejet na delnem zboru sodnikov za ocenjevanje dela barvarjev 10. junija 2001.

Spremembe in dopolnitve tega Pravilnika o uporabnosti preizkušnji v delu po krvni sledi za vse pasme lovskih psov, je sprejel izredni delni zbor sodnikov 20. junija 2009 na Čemšeniku in potrdila komisija za strokovna vprašanja pri KZS 15. septembra 2009.

Ta pravilnik prične veljati 01. januarja 2010.

Predsednik vzrejne komisije za barvarje
Bojan Deberšek l.r.

Priloga:

- obrazec ocenjevalnega lista

KINOLOŠKAZVEZASLOVENIJE

**OCENJEVALNI LIST ZA OCENJEVANJE NA UPORABNOSTNI PREIZKUŠNJI
(UP) V DELU PO KRVNI SLEDI ZA VSE PASME LOVSKIH PSOV**

PREIZKUŠNJA V:		DNE:		
IME PSA:		SLR:	TO:	
POLEŽEN:		PASMA:	PNZ:	
LASTNIK:		NASLOV:		
VODNIK:				
PRIREDITELJ:				
DISCIPLINE:		FAKTOR:	OCENA:	TOČKE:
1. Splošna vodljivost:	A. prosto	4		
	B. privezan	2		
2. Odložitev s strelomirnostjo	A. prosto	6		
	B. privezan	3		
3. Delo na sledi:		20		
4. Obnašanje ob najdeni divjadi	A. obljavanje	6		
	B. pokazovanje	6		
5. Ugotavljanje značaja psa	A. STABILEN		opravil	☐
	B. PRIMEREN		opravil	☐
	C. PLAGH		ni opravil	☐
	D. AGRESIVEN		ni opravil	☐
	E. STRELOPLAH		ni opravil	☐
Opombe:		SKUPAJ TOČK:		
		Ocena:	I. II. III.	NI OPRAVIL
Prejmejo:		Sodnik:	Štampiljka sodnika	Podpis:
- KZS - VK-barvarji - LKD - Vodnik		Sodnik:	Štampiljka sodnika	Podpis:

Pogoji:	Sk.št.dos.točk	Ocena v disc. 3	Ocena v disc. 4	Ocena v disc. 5
I. OCENA	... 114	- najmanj 4	- najmanj 2	A,
II. OCENA	... 82	- najmanj 3	- najmanj 1	A, B
III. OCENA	... 50	- najmanj 2	- najmanj 1	A, B
				C, D, E – NI OPRAVIL PREIZKUŠNJE